

АТ «ДЕРЖАВНИЙ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИЙ БАНК УКРАЇНИ» (АТ "Укресімбанк", код ЄДРПОУ 00032112, юридична адреса: 03150 Україна, місто Київ, вул. Антоновича, 127, тел./факс: +38 044 247-80-82, +38 0472 33-95-40, ohuzii@eximb.com) має намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря для філії в м. Черкаси, що знаходиться за адресою: 03150, Україна, Черкаська область, м. Черкаси, вул. Гоголя, 288.

Мета отримання дозволу на викиди – встановлення обладнання, що є джерелами викидів.

Виробнича діяльність філії АТ "Укресімбанк" в м. Черкаси не підпадає під дію ч.2 та ч. 3 статті 3 ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля».

Основним видом діяльності філії АТ "Укресімбанк" у м. Черкаси є інші види грошового посередництва.

Джерелами викидів шкідливих речовин є: дизельний та бензиновий генератор.

Від джерел викидів в атмосферне повітря викидаються наступні речовини: речовини у вигляді твердих суспендованих частинок (0,00024 т/рік), оксиди азоту(0,125 т/рік), оксид вуглецю (0,02 т/рік), ангідрид сірчистий (0,0101 т/рік), вуглеводні (0,00012 т/рік), бензин (0,00114 т/рік) та парникові гази: вуглецю діоксид (9,141 т/рік), азоту(1) оксид (N₂O) (0,00032 т/рік), та метан (0,00037 т/рік).

Сумарний обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря складає 0,157 т/рік.

Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва для даного об'єкта не впроваджуються, заходи щодо скорочення викидів не передбачаються, так як об'єкт відноситься до третьої групи та викиди забруднюючих речовин не перевищують встановлені законодавством нормативи гранично-допустимих викидів. Пропозиції щодо дозволених обсягів викидів відповідають законодавству.

Нормативна санітарно-захисна зона підприємства відповідає законодавчим нормам. На межі санітарно-захисної зони концентрація забруднюючих речовин в атмосферному повітрі не перевищує допустимі норми. Зауваження та пропозиції громадських організацій і громадян відносно викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від філії АТ "Укресімбанк" в м. Черкаси можуть надсилатись протягом 30 днів з моменту опублікування повідомлення до Черкаської ОДА (ОВА) за адресою м. Черкаси, бульв. Шевченка, 185, тел. 37-29-15, 36-11-13, 37-60-01, 37-22-49, 33-73-13, електронна пошта: srzg@ck.gov.ua.

Черкаський КРАЙ

Середа
8 травня 2024 року
№19 (20523)

Перша обласна громадсько-політична газета

www.kray.net.ua

Ціна договірна

ПЕРЕВДЯГНУВСЯ
В ЖІНКУ,
щоб перетнути
кордон

стор. 8

Сотні пасок на фронт — землякам

стор. 5

Фото Василя МАРЧЕНКА

Воїни з черкаської бригади збили російського штурмовика

Напередодні Великодня у своєму відеозверненні Президент України Володимир Зеленський відзначив воїнів зі 110-ої окремої механізованої бригади імені генерал-хорунжого Марка Безручка ЗСУ за збиття російського літака.

Деталі про вдале відпрацювання президент не розповів. Лише вказав, що подія відбулась у Донецькій області.

Збиття російського штурмовика Су-25 на Донеччині свідчить про ефективну роботу Сухопутних військ. Про це в ефірі загальнонаціонального телемарафону «Єдині новини» сказав речник Повітряних сил ЗСУ Ілля Євлаш.

— Це був підрозділ Сухопутних військ. У Сухопутних військах також є підрозділи протиповітряної оборони. Зокрема, ми бачимо чудову роботу, й у тому числі роботу малого та середнього радіусу дії ППО, які можуть ефективно справлятися з різного типу повітряними цілями, у тому числі й літаками, — сказав Євлаш.

За його словами, це вкотре свідчить, що українським військовим на передовій необхідні переносні системи ПЗРК, які допомагають боротися як із повітряними цілями, що летять низько, так і з безпілотниками. Також нашим воїнам потрібні більш модернізовані комплекси: як українські «Буки», так і західне озброєння, що допоможе протистояти російським гелікоптерам та літакам, стримувати російську авіацію в українському небі.

Чигиринець удостоєний «Золотої зірки» посмертно

З нагоди Дня піхоти 6 травня Президент України Володимир Зеленський зустрівся з воїнами-піхотинцями, рідними загиблих Героїв і командирами підрозділів, вручив державні нагороди, бойові прапори та почесні відзнаки.

Глава держави вручив орден «Золота Зірка» рідним загиблих Героїв України. Найвищої державної нагороди удостоєний і наш земляк із

Чигирина, молодший сержант Антон Коваленко (27.04.1997-13.06.2023). Звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» йому присвоє-

не указом Президента України від 24 лютого 2024 року за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння українському народові.

Чигиринська міська територіальна громада повідомляє, що після повномасштабного вторгнення в березні Антон став на захист рідної країни. Проходив службу на посаді командира мотопіхотного взводу мотопіхотної роти мотопіхотного батальйону. Мав звання молодший сержант. Життя хороброго захисника обірвалося під час виконання бойового завдання із забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі та стримування збройної агресії російської федерації в районі населеного пункту Роздолівка Бахмутського району Донецької області.

Світлина з офіційного інтернет-представництва Президента України.

Триває передплата на газету
«Черкаський край»

на друге півріччя 2024 року

Вартість передплати «Черкаського краю» з урахуванням поштових послуг:

на 6 місяців — 375,00 грн.

Передплатний індекс — 61071.

Для оформлення передплати звертайтеся у найближче поштове відділення, до свого листоноші, в редакцію «Черкаського краю».

Довідки в редакції тел.:

37-31-52, 0938704939.

Реклама

СЛУХОВІ АПАРАТИ

Скринінг, підбір, тестування
БЕЗКОШТОВНО*

Доступні ціни

Товар сертифіковано. Сертифікат № PR-402-17 від 28.08.2020 р. Дієсний до 18.08.2024 р. Виробничтво SIVANTOS GmbH (Берлінген, Німеччина), копіювати назва SIEMENS AT

м. Черкаси, б-р Шевченка, 180

тел. (0472) 38-50-38
(098) 738-50-38 (050) 838-50-38*

САМОЛІКУВАННЯ МОЖЕ ЗАШКОДИТИ ВАШОМУ ЗДОРОВ'Ю

Новини України

На сьогодні в Україні мобілізовано 1,1 мільйона осіб, і загальний обсяг дохідної частини бюджету, яку можна використовувати на війну, — це 1,7 трільйона гривень. Сюди входять утримання, годування, одяг і мінімальний обсяг озброєння. Утримання одного бійця ЗСУ обходиться Україні в 1,2 мільйона гривень на рік.

Ситуація в українській енергосистемі «досить складна». Останні обстріли завдали енергетиці збитків на понад 1 мільярд доларів. Але атаки тривають, і очевидно, що збитки зростатимуть, зазначив міністр енергетики Герман Галущенко.

В Україні запустили єдиний портал автобусних перевезень. Про це повідомили у Міністерстві відновлення. Зазначається, що вже шість компаній приєдналися до єдиного порталу офіційних автобусних маршрутів.

Фонд державного майна виставив на продаж завод «ПентоПак» із виробництва упаковки для м'ясопереробної галузі, який було конфісковано у родини російсько-грецького олігарха Івана Саввіді. Стартова ціна активу становить 203,7 млн грн.

З 18 травня, оскільки скасовується термін «обмежено придатний», люди з певними типами хвороб, які потребують реабілітації, отримують відтермінування ВЛК на певний період. Після цього вони впродовж дев'яти місяців мають знову пройти ВЛК по класифікації «придатний» чи «непридатний».

Із початку старту проєкту «Армія відновлення», станом на 6 травня, до виконання суспільно корисних робіт залучили 123,67 тис. безробітних. Про це повідомила Державна служба зайнятості.

За підсумками останніх 12 місяців Україна за об'ємами експорту увійшла в п'ятірку найбільших постачальників замороженої малини на ринок США, обійшовши всіх неамериканських постачальників, крім Сербії.

Резонанс

Вчитимуться більше

У парламентському комітеті з питань освіти заявили, що відтепер шкільне навчання триватиме на рік довше для учнів, які зараз переходять у сьомий клас та молодше. Всі діти замість звичних 10-11 класів перейдуть у трирічну старшу профільну школу. Про це заявив голова комітету Сергій Бабак.

«Основна ідея цих змін — зменшити кількість дисциплін. Щоб діти не вивчали по 20 дисциплін кожного року, а обрали собі сім-дев'ять профільних предметів. Тому будуть ліцеї з різними напрямками та профілями», — сказав він.

Також нардеп зауважив, що діти будуть більш розвантажені й поглиблено вивчатимуть обрані дисципліни. Система, як додав нардеп, запрацює через три роки.

«З 2027 року діти перейдуть до старшої профільної школи, яка буде не 10-11 клас, а вже по 12 клас — тобто вона буде трирічною, але з профільним ухилом», — сказав Сергій Бабак.

Позиція

«Батьківщина» вимагає скасувати закон про легалізацію грального бізнесу

Фракція «Батьківщина» одностайно підтримала в першому читанні законопроект щодо обмежень у діяльності онлайн-казино та вдосконалення заходів боротьби з ігровою залежністю. Втім, позиція партії щодо цього питання незмінна: закон про легалізацію грального бізнесу взагалі має бути скасований.

З парламентської трибуни Юлія Тимошенко нагадала, що «Батьківщина» попереджала про негативні наслідки легалізації грального бізнесу і констатувала, що ухвалення відповідного закону Верховною Радою лише загострило проблему з ігровою залежністю та збільшило доходи власників грального бізнесу.

«За оцінками Національного банку України, річний обіг грошей у гральній індустрії — це те, що програють наші українці, — 150-170 мільярдів на рік. А ЗМІ оцінюють це приблизно у 200-250 мільярдів гривень на рік. Це багатократно більше, ніж донати на армію», — розповіла Юлія Тимошенко.

Вона нагадала, що команда «Батьківщини» попереджала, що легалізація казино призведе до поширення ігрової залежності, а відповідальність за негаразди лежить на депутатах, які ухвалювали закон про легалізацію грального бізнесу. Юлія Тимошенко наголосила, що законопроект про онлайн-казино, який тепер розглядається в парламенті, став «відповіддю на проблеми загострення поширення ігрової залежності серед військових і серед звичайних людей». «Ми будемо за цей закон голосувати. Але цього недостатньо. Треба просто скасувати закон про легалізацію грального бізнесу», — підсумувала лідерка «Батьківщини».

Диверсанти

Затримано агентів із Умані та Лубен

СБУ затримала агентурну групу фсб, яка готувала масовані авіаудари по Україні напередодні Великодня — для цього визначала координати у Київській, Черкаській, Полтавській, Вінницькій та Кіровоградській областях.

ючі підприємства та логістичні склади зберігання паливно-мастильних матеріалів. Крім того, окупанти сподівалися отримати від своєї агентури «підтвердження» щодо актуальних геолокацій військових аеродромів, а також спецпідрозділів, які охороняють Генштаб ЗСУ. Для виконання цих завдань російська спецслужба залучила двох своїх агентів із Умані та Лубен. Для конспірації фігуранти діяли порізно, але дистанційно «замикалися» на одного куратора з фсб. Про все це Служба безпеки дізналася ще на початковому етапі розвідувальної активності російських агентів, яких своєчасно викрила і покровоно документувала.

Завдяки цьому їм вдалося затримати «на гарячому» неподалік Києва, і тим самим зірвати плани агресора щодо підготовки повітряних ударів.

Як встановило розслідування, обох фігурантів, 28-річних безробітних, у березні цього року дистанційно завербував кадровий співробітник «Кримського управління» фсб. Обіцяв грошову винагороду.

Зловмисники під вартою, їм загрожує довічне ув'язнення.

Також у Черкаському СІЗО перебуває колаборантка, якій законом передбачено до 12 років ув'язнення. Підозрювану правоохоронці затримали в Харкові. Жінка готувала тези, які використовували у замовних матеріалах центральні телеканали росії. Знаходила новини в телеграм-каналах або дізнавалась потрібну інформацію у своїх знайомих. Інформацію, надану нею, згодом поширювали в сюжетах прокремлівських програм, зокрема у шоу Скабєєвої та Соловйова.

Заборона

Які ліси не можна відвідувати

На Черкащині продовжує діяти заборона на відвідування деяких лісів.

Про це нагадують на фейсбук-сторінці ГУ Нацполіції в Черкаській області.

Заборона стосується як піших прогулянок громадян, так і в'їздів до лісу на транспортних засобах.

Відповідне рішення ухвалене Черкаською обласною військовою адміністрацією. Так, заборонено відвідувати Деньгівське лісництво ДП «Золотоніське лісове господарство», Руськополянське, Дубіївське, Білозірське, Дахнівське, Тясминське лісництва ДП «Черкаське лісове господарство», ДП «Черкаське військове лісництво», Синицьке лісництво ДП «Уманське лісове господарство», Чорнявське лісництво ДП «Чигиринське лісове господарство» та Корсунське лісництво ДП «Корсунь-Шевченківське лісове господарство».

До решти лісів заходити можна (вхід, не в'їзд!).

Заборонено розводити багаття в лісах області. Виняток — випадки, пов'язані з технологічним процесом заготівлі деревини.

«Закликаємо не нехтувати власною безпекою та особливо контролювати, де проводять дозвілля ваші діти. У разі виявлення підозрілих предметів — не чіпайте їх та повідомте за номерами 101 або 102», — звернулися до громадян у поліції.

Оголошення

Організація продає з аукціону

магазин та склади (літ. А-1, а, Б-1, В-1), загальною площею 487,7 кв. м, за адресою: Золотоніський район, с.Гельмязів, вул.Корольова, буд. 15.

Стартова ціна продажу — 500000 гривень з урахуванням ПДВ.

Реєстраційний внесок — 1000 грн.

Гарантійний внесок — 10% від стартової ціни продажу. Аукціон відбудеться 16 травня 2024 року за адресою: м.Черкаси, вул.Гоголя, 224.

Останній термін реєстрації учасників — 10 травня 2024 року.

Телефон для довідок 067-473-01-74.

Декомунізація

Погруддя Олега Кошового демонтували у Каневі

У Каневі триває процес очищення публічного простору від російських імперських маркерів. Згідно з розпорядженням міського голови Ігоря Ренькаса, було демонтовано постамент та погруддя Олега Кошового. Вони були розташовані біля музею народного декоративного мистецтва.

Про це йдеться на офіційній сторінці в соцмережі Канівської міськради.

Міський голова Ігор Ренькас пояснив, що це є частиною процесу очищення від колишніх маркерів окупації. За його словами, такі символи, як постаменти Кошового, впливають на колективну пам'ять суспільства.

Також варто зазначити, що минулого року було демонтовано пам'ятний знак «Телеграма бідності Канівського повіту до В.І.Леніна». Знак був розташований навпроти гімназії імені Івана Франка.

Фото з відкритих джерел

Ініціатива Національної спілки
журналістів України!**ЖУРНАЛІСТИ
ВАЖЛИВІ****На підтримку ініціатив НСЖУ Черкаська обласна організація спілки журналістів оголошує творчий конкурс «Інформаційна передова Черкащини-2024». Гасло творчого змагання — «Журналісти важливі!».**

Конкурс має на меті відзначити кращі творчі знахідки черкаських журналістів, які в умовах російської військової агресії зберігають вірність професії, демонструють приклади стійкості та взаємодопомоги.

Для участі в конкурсі надсилайте матеріали (статті, сюжети, репортажі, програми), які посилюють важливість роботи журналістів у наближенні української Перемоги, підтримують ЗСУ, волонтерський рух, розповідають про

співпрацю з громадами в боротьбі за свободу нашої країни.

Творчий конкурс стартує 6 травня й триватиме до 26 травня 2024 року. Оголошення і відзначення переможців — до 6 червня 2024 року.

Матеріали на конкурс можуть подавати підприємства медіа, місцеві організації НСЖУ, окремі журналісти. Розглядаються публікації, вперше оприлюднені в період від 1 червня 2023 до 26 травня 2024 років.

Подаючи матеріали, журналіст або

організація усвідомлює, що доробок, який пропонується на конкурс, відповідає професійним та етичним стандартам журналістики. Усі висловлені в матеріалах погляди є позицією їхніх авторів, а не організаторів конкурсу.

Переможці отримають відзнаки Черкаської обласної організації спілки журналістів, грошові винагороди, пам'ятні подарунки.

Конкурсні матеріали чекаємо до 26 травня 2024 року на електронну скриньку kalunovska_tatiana@ukr.net або за поштовою адресою: Черкаська обласна організація спілки журналістів, вулиця Хрещатик, 251, м.Черкаси, 18002.

Допомога ЗСУ**Прожектор
ДОПОМОЖЕ
ВИЯВЛЯТИ
«ШАХЕДИ»**

Тальнівська громада закупила й передала військовим для пошуку та виявлення безпілотників та інших повітряних об'єктів у нічному небі пошуковий прожектор Bandera Flashlight і блок швидкої зарядки, про який теж просили наші захисники.

Постійно спілкуючись із командуванням підрозділів ЗСУ, міський голова Василь Сідько, депутатський корпус Тальнівської міської ради з перших днів війни вивчають основні потреби наших захисників і знаходять способи їх підтримати та забезпечити необхідним обладнанням — у міру можливостей бюджету громади.

Про це йдеться на сторінці громади у фейсбуці.

Неподобство**Тисяча
нетверезих
їздили
ПО ОБЛАСТІ**

Черкаські поліціанти склали більше тисячі протоколів від початку року на нетверезих водіїв-порушників.

Про це повідомили у пресслужбі ГУНП Черкаської області.

За чотири місяці поточного року поліція Черкащини зафіксувала та оформила 1202 водіїв з ознаками алкогольного й наркотичного сп'яніння.

Освіта**Які предмети обрали абітурієнти
для складання ТЕСТІВ**

Абітурієнти Черкащини завершили реєстрацію для проходження національного мультипредметного тесту. Цьогоріч його складатимуть 9614 осіб. Це — випускники шкіл, студенти профтехів і студенти I-II курсів закладів фахової довищої освіти регіону.

Про це повідомив начальник обласного управління освіти і науки Валерій Данилевський на брифінгу в медіацентрі ОВА. Як він зауважив, серед обов'язкових предметів для складання — українська мова, математика, історія України. Решта — на вибір.

Цьогоріч, обираючи під час реєстрації предмет за вибором, абітурієнти часто надавали перевагу англійській мові. Тестування з неї складатимуть понад 3 тисячі осіб. Також вступники зупинились на біології, географії, українській літературі, фізиці та хімії. Найменше складатимуть тести з німецької та французької мов.

Основна сесія НМТ проведуть в області з 18 травня по 25 червня. До проведення національного мультипредметного тесту буде залучено 415 науково-педагогічних працівників. Усі вони пройшли відповідне навчання.

Незмінним пріоритетом під час складання НМТ залишається безпека учасників, наголосили посадовці.

Скринінг**Для раннього виявлення онкології**

З початку 2024 року 15 923 жителів Черкащини безплатно зробили обстеження з ранньої діагностики новоутворень. Їх вартість оплачує Національна служба здоров'я медичному закладу, який має відповідний договір.

Для раннього виявлення онкології в Програмі медичних гарантій є шість досліджень: мамографія, колоноскопія, езофагогастроуденоскопія, бронхоскопія, цистоскопія, гістероскопія. Ці обстеження — безплатні для пацієнтів, їх покриває програма медичних гарантій.

Як зробити обстеження безоплатно? Для цього необхідно отримати електронне направлення від сімейного або лікаря вузького профілю. Лікар має направити пацієнта чи пацієнтку на обстеження при наявності ризиків новоутворень:

- мамографія, колоноскопія — вік від 40 років;
- цистоскопія, езофагогастроуденоскопія, гістероскопія, бронхоскопія — від 50 років.

За інформацією пресслужби НСЗУ

Пропозиція**«Хай вказують ціну за кілограм»**

Петиція ввести обов'язкове вказування цін за кілограм чи літр на цінниках у всіх магазинах Черкас з'явилася на сайті міської ради.

Щоб не лякати цінами покупців, на які тільки викрутаси не йдуть торговці й виробники: вказують вартість дорогих продуктів за сто грамів, а не за кілограм, знижують вагу чи об'єм продукту в упаковці без зниження ціни, а на вручну пофасованих недешевих товарах зазначають тільки вагу (а ціну шукай серед громадян цінників).

На думку автора, «чесні та прозорі ціни» — зазначення за кілограм та літр — дозволить споживачам легше порівнювати вартість і робити раціональний вибір. Може, й ціни на деякі товари знизяться б — припускає він.

Але поки що петиція зібрала тільки шість голосів.

У зв'язку з цим пригадався анекдот: «Петре, ти чув, що пенсію підняли на дві тисячі?» — «Та ні, начебто тільки на двадцять гривень.» — «Але якщо рахувати в копійках, то здається значно більше!».

Новини світу

Вперше за п'ять років президент Китаю Сі Цзіньпін вирушив у європейське турне. Зупинки, обрані лідером Китаю, цілком зрозумілі, якщо дивитися з точки зору Пекіна. Зі стратегічних і економічних причин Китай дуже хоче порушити єдність як НАТО, так і ЄС. Кожна з трьох країн (Франція, Сербія та Угорщина) розглядається як потенційний важіль для розквітання тріщин на Заході, пише «Financial Times».

Дональд Трамп, який має серйозні шанси на повернення в Білий дім, роздумує над тим, аби змусити членів НАТО підняти мінімальну планку витрат на власну оборону до 3% свого ВВП замість нинішніх 2%.

У США поліція почала масові арешти учасників пропалестинських виступів у студентських містечках. Як повідомляє «Bloomberg», за останні тижні по всій країні заарештовано понад 2100 людей.

Генеральний директор оборонного концерну «Rheinmetall» Армін Паппергер закликав збільшити військові витрати, аби Німеччина могла себе захистити у разі війни. Про це він сказав у інтерв'ю «Wirtschaftspublizistische Vereinigung». «Західний світ не готовий до звичайної війни», — зазначив він.

росія активно готується до проведення диверсій, зокрема, вибухів та підпалів на території Європи. При цьому її не бентежать можливі жертви серед цивільних. Акти саботажу вже відбуваються. Розвідки країн Європи наголошують, що таких випадків може побільшати.

Деякі члени Демократичної партії США припускають, що на партійному з'їзді в Чикаго в серпні президент Джо Байден оголосить про своє рішення не брати участь у майбутніх виборах і запропонує висунути замість нього кандидатуру дружини колишнього глави Білого дому Барака Обама Мішель. Про це повідомляє «Der Spiegel». Зазначається, що Демократична партія навіть включила Мішель Обаму в свої опитування громадської думки щодо потенційних кандидатів.

Курйоз**Ох уже ці
дизайнери**

Модний дім «Balenciaga» представив літню колекцію сумки-пакета з принтами харчових продуктів.

Бренд пропонує сумки Antwerp Medium Tote Bag із зображенням хліба, полуниці та овочів. Вартість такої новинки — \$2 990.

На сайті компанії зазначають, що сумка зроблена з «чорної телячої шкіри» Narra із вегетаріанським і полуничним принтом». Логотип «Balenciaga» надрукований спереду та ззаду сумки, а фурнітура зроблена зі срібла, ремінь — регульований.

Користувачі розкритикували новинку й у коментарях під дописом компанії зазначили, що сумка-пакет від «Balenciaga» за майже \$3 000 схожа на звичайний пакет із супермаркету, який можна придбати за \$1,5.

Історія

«Можливо, колись і нам доведеться,
як братам Чучупакам...»

Днями серед сімейних журналістських архівів трапилися поживклі листки роздрукованого тексту передачі обласного радіо за 1991 рік. (У радянські часи перед тим, як пускати передачу в ефір, текстовий варіант треба було носити на цензуру в кабінети влади, а потім ще деякий час традиція роздруковувати звук зберігалася.) Репортаж був про те, як жовтневого дня 1991 у Мельниках на Чигиринщині активісти національного руху встановили пам'ятного хреста Василю Чучупаці, учителю, а згодом — отаману Холоднорської Республіки. Загинув він весною 1920, захищаючи омріяну, молоду, два з половиною роки як створену українську державу.

Здавалося б, подія та, описана в репортажі, була — й минула, та й хреста того вже нема. Пізніше патріотичні організації встановили куди примітніші, кам'яні пам'ятники: зокрема, 28 жовтня 1995 року на місці останнього бою Василя Чучупаки з'явився меморіальний знак українським повстанцям Холодного Яру. Та, читаючи рядки того радіорепортажу, раптом пронизують свідомість вичитані в ньому пророчі слова лідера черкаського осередку християнсько-демократичної партії Петра Похнатюка: «Може, і нам за свою рідну Вітчизну доведеться стати, як і Василь Чучупака, як Коцур, як інші...» Сказані на горі Гродок у Мельниках тридцять три роки тому, ці слова так резонують із сьогоденською війною проти імперських амбіцій росії. «Можливо, знову заgrimлять гармати, і танк зімне пшеницю на лану, і буде плакати і журитись мати, Коли сини ітимуть на війну», — передчував Василь Симоненко.

Як виявилось, була публікація про встановлення хреста Василю Чучупаці й у нашій газеті — в «Черкаському краї» від 17 жовтня 1991 року. Авторка — Катерина Коваль. Як усе сприймалося тоді, за кілька місяців до референдуму, на який виносилося питання: «Чи підтверджуєте ви Акт проголошення незалежності України?».

Подаємо цю публікацію з архіву редакції нашої газети (скорочено).

«Пошли ж нам долю, мати-Україно...»

Україні — волю! Ці слова для багатьох наших земляків уособлювали нездійсненну мрію. Після століть боротьби, після століть руйнування. І тепер, коли народжується наша Незалежність, важливо пізнати свою правдиву історію, повернути нації її зневажену честь і гідність.

Через цих «героїв» хати в селі попадали. Хто там зна, чого вони хотіли... Тепер ніхто нікому не вірить. А ми як були рабами, так рабами і помремо, — зустріли нас у Мельниках сільські бабусі на лавочці.

У багатьох із них позаду важка, здається, нестерпна доля... Тяжка робота в колгоспі й удома, заміжжя, якщо щасливе. Тільки й заробили за ті роки, що по 100 карбованців пенсії.

— Що вони там пам'ятають? А я тоді, дванадцятирічна, корів пасла, — згадує баба Мотря. — Бачила, як розправлялися з ними червоноармійці. А потім хати їхні палили. І Чижів, і баби Пудихи, і Швайв. То котовці зайдуть у село і палять, то будьонівці. А за що? За вільну Україну вони виступали. За неї й такі муки прийняли...

— Еге ж! Їх поважали в селі, бо вони добре до селян ставилися. Вони нікого не грабували, за свою незалежність воювали і все, — скаже потім бабуся Єфимія, котрій тоді було 16 років.

...Спробуймо відновити хронологію тих подій так, як вдалося це зробити краєзнавцю із Золотоноші М.Ф.Пономаренку.

Коли в Києві повалили уряд Центральної Ради, а збройні сили Української Народної Республіки, які очолював головний отаман Симон Петлюра, були фактично роздріблені, сюди, углуб Холодного Яру, відступили останні знекровлені частини цих військ.

Так Холодний Яр утретє увійшов в історію української національно-визвольної боротьби. Перший раз — це за часів Богдана Хмельницького, другий — у XVIII столітті (тут святити свої ножі гайдамаки). Саме «гайдамаками» називають старожили й учасників холодноярських подій 1919-1921 років. «І повіє огонь новий з Холодного Яру» — ніби пророкував Тарас Шевченко. Повіяв.

У березні 1919 тут, у Мельниках, народилася Холоднорська Республіка, яку захищали черкаські, а з ними полтавські, таврійські, херсонські, галицькі, кубанські й донецькі воїни. Мотронин монастир підтримував їх. Монашки навіть ходили у розвідку і доглядали за пораненими. Отаманом республіки був 25-річний Василь Чучупака, який народився тут і виріс. За 1919 рік тільки з цього села в боях загинуло понад 300 козаків під жовто-блакитним прапором, на якому було написано «Воля Україні або смерть!».

Серпень 1919. На територію нинішньої Черкащини вдерлися денікінці, що воювали за «єдиную неделимую». Нищівними ударами холодноярці вибили їх із Чигирини і з усього повіту.

Жовтень 1919. Червоні війська щільно оточили Чигиринщину. Далі протягом двох років у боях загинули Чучупака, Коцур та інші. Останні сили відбирав голод.

Жовтень 1921 року. Змучені голодом залишки колись 30-тисячної армії в облозі здалися в полон. Деякі загопи поодиночі діяли ще кілька років. З поваленням Холоднорської Республіки — а саме тут трималися борці найдовше — впав останній бастион молоді Української Народної Республіки.

— Коли я перший раз приїхав у село і звернувся до місцевої влади, то почув: «Це були бандити», — розповідає лідер черкаського осередку християнсько-демократичної партії Петро Похнатюк. — Але ж Чучупака та його побратими билися за те, що відстоюємо і ми сьогодні: за незалежність України.

Так, зараз ми знаємо про ці події дуже мало, адже нам змалечку вбивали в голови: Петлюра — це ворог, а Грушевський — теж ворог і націоналіст. Тому-то й вибілене було це повстання в людській пам'яті. Хоча головне ми тепер знаємо: тут люди стояли за Україну, за хати свої й близьких.

— У Чучупаки служили мої брати — Петро і Микита, — згадує Параска Оверківна Чиж. — Не судилося їм бачити Україну вільною. Формування Будьонного було сильнішим. Розбили їх ушент. Дев'ять годочків мені тоді було. Петра привезли в село помученого. Прив'язали до коней і гнали на край села... А коли вдруге прив'язали його і пустили за кінями, то він вже не витримав, помер, бідолашний. Тільки й встиг сказати: «Мамо, яку ти мені долю дала?». А хату нашу більшовики спалили.

Ось що згадує учасник тих подій Ю.Горліс-Горський

у своїй книзі «Холодний Яр», що вийшла у Львові у 1936: «Задихаючись від смороду паленини, ідемо вулицями села. Деякі хати і будівлі догоряли, деякі ще горіли. Попід спаленими плотами і будівлями — трупи застрілених селян, жінок, дітей. «Умиротворювали» червоні «спасителі» України завзято: коло церкви, що димилася, труп священника, роздягнений наголо. З довгого волосся і бороди — повиривані пасми. Живіт розрізаний навхрест. Коло священника — дружина і діти».

Так, у пам'яті більшості свідків тих подій учасники Холоднорської Республіки залишилися людьми, які боронили свій дім і рідну землю.

— Я тільки пам'ятаю, як його несли, — розповідала Настя Мефодіївна Іванченко, згадуючи Василя Чучупаку. — Красивий такий був, ще не жонатий. Його більшовики в лісі наздогнали. Василь вистрелив у себе. А тих, що наздоганяли, взяли в полон і погнали на Кам'янку. Всі ці хлопці були грамотні, офіцерські школи позакінчували. Мій батько, місцевий учитель, дружив із ними. А потім був за це репресований. Бо він, як і ті хлопці, за самостійну Україну виступав. Це батько розказував. Він тільки того до них не пішов, що нас у нього дев'ятеро було. Не врятувало. Коли батька арештували, порозбігалася всі ми хто куди... Усе пережили — і голод, і нестатки. Я у 18 років — куди ж діватися! — заміж пішла. Не любила, а втекла до нього, в сусіднє село.

Нам би дожить-таки, як вони й мріяли, щоб Україна була вільною. «Ще не вмерла Україна» співали. Я й досі пам'ятаю. Мене батько вчив. Тільки трохи поіншому вона співалася. Хочете почути?

А тепер хтозна, що нас чекає. Вже ніхто нічому не вірить. Бо так багато горя перенесли.

Вшанування пам'яті учасників Холоднорської Республіки відбулося на горі Гродок, за селом, де заповідали перепоховати останнього отамана Республіки Василя Чучупаку його родичі. Саме тут, на символічній могилі, де зібралися односельці, гості з Черкас, Києва, Заходу України, відбулося богослужіння. Відправив службу Божу й освятив хрест ієромонах отець Валерій з Києва.

Односельців було не так і багато.

— Мене звинувачують, що в селі сьогодні — робочий день, — пояснювала голова сільської ради Т.П.Гарбуз. — Ви зрозумійте, тварину нагодувати потрібно. А тій тварині й наносить, і сіно привезти, і подоїти її, і вивезти гній. Всі люди зайняті. Бо в селах вихідних немає. Але як тільки до мене звернулися, що хочуть провести в селі вшанування, я відразу зібрала сесію. Депутати вирішили: як хочуть проводити, то хай проводять. А у мене тоді вдень і вночі двері не зачинялися. Люди все питали: «То правда, що на тому хресті вішатимуть комуністів?». Хто пускав такі чутки? І з якою метою?

— Холодний Яр — це слід тоталітарної системи, — зазначив історик із Черкас І.А.Бучовський. — «Завдяки їй горіли церкви, монастирі, безцінні бібліотеки, нищилась інтелігенція. Але, щоб підкорити український народ, треба було розколоти його, розпочати братовбивчу війну. І така війна в Україні розв'язалася, бо брат пішов на брата, а сусід на сусіда.

Обіцяючи селянству всі скарби землі, більшовики пустили в село продзагопи, забирали хліб і худобу, встановлюючи закони воєнного часу. Ось тоді селянство і вступило в протиборство. Та було вже пізно. Не було своєї держави, не було сили.

Що ж, якщо ми хочемо не паперової, а справжньої державності, нам слід скоріше йти до своєї історії, в якій так багато білих плям. І Холодний Яр — одна з них.

— А що нам до того, чи буде Україна незалежною, — казали мені сільські хлопці. — Своїх проблем повно. Сім годин на роботі, та вдома, біля господарства, ще вісім.

Цю думку підтримали і знайомі бабусі, що сиділи на тій самій лавочці.

— Нема кому робить. Одні пацани zostалися. Нап'ються, та й уся робота. А все незалежність наша — це щоб в магазині було що купити. Як жили в Союзі, то й добре було. Що хоч купуй. На 40 карбованців пенсії жили. А тепер?

Я не могу звинувачувати цих людей у недалекогоглядності. Бо бачила їхні убогі хати, розбиті сільські дороги в баюрах, була і в магазині, де марно шукати масла, молока чи м'яса. Не кажучи вже про елементарні побутові речі. А краща наша доля в них асоціюється саме з цим. Така реальність.

Хочеться вірити: холодноярці віддали своє життя за волю України тоді, в далекому 1919, немарно. І вела їх, як образно сказав отець Валерій, сяюча зірка кращої долі. Як потрібна нам вона сьогодні, коли ми готуємося до наступного референдуму, щоб сказати «так» Незалежній Україні.

...Переглядаючи історію, треба сприймати події такими, якими вони були. І пам'ятати, що то були люди, котрі прагнули кращої долі. І не лише для себе, а й для всієї України.

Підготувала Лариса СОКОЛОВСЬКА

оголошення

Реклама:
093 8704939

СТОВ «Ломовате»
(с.Сагунівка) повідомляє про те, що з 01.05.2024 р. по 01.06.2024 р. відповідно до агротехнічних вимог буде проведено обробку полів пестицидами.

ТОВ «Маяк Худяки»
(с.Худяки) повідомляє про те, що з 01.05.2024 р. по 01.06.2024 р. відповідно до агротехнічних вимог буде проведено обробку полів пестицидами.

ТОВ «Черлис» (с.Білозір'я)
повідомляє про те, що з 01.05.2024 р. по 01.06.2024 р. відповідно до агротехнічних вимог буде проведено обробку полів пестицидами.

Просимо мешканців сіл і власників пасік, які проживають неподалік, дотримуватися заходів безпеки.

3 повагою адміністрація підприємств

Сотні пасок на фронт — землякам

Зліва направо: Анатолій Педоренко з Млієва, Артур Романча та Антон Відомий із Черкас, Юрій Сліпченко з Хуторів.

НАПЕРЕДОДНІ ВЕЛИКОДНЯ ВОЛОНТЕРИ КОЗАЦТВА ЗДІЙСНИЛИ 70-ТУ ПОЇЗДКУ НА ФРОНТ ПІСЛЯ 24 ЛЮТОГО 2022 РОКУ

Поїхати на фронт зі смаколиками та гуманітарним вантажем напередодні свята стало не лише доброю, а й обов'язковою традицією для всіх волонтерів. Не є винятком і волонтерське коло українського козацтва. Козаки-фермери, актив Черкаського крайового товариства УК, Черкаського коша козацьких команд особливого чину Чорноморського козацького війська, ГО «Охматівська Січ» напередодні всіх празникових дат обов'язково їдуть на фронт до воїнів-земляків, у підшефні та добровольчі підрозділи.

Василь Поліщук та Петро Сюч із земляком Юрієм Базилом.

Юрій Вовозітов із односельчанином Юрієм Євтушком.

Роман Яковенко з Черкас.

Не став винятком і нинішній Великдень

За два роки — після 24 лютого 2022 року очільник крайового товариства українського козацтва Віталій Чепелуха почав новий відлік поїздок на фронт. Бо, якщо говорити правду, то за період 2014-2021 років козацькі волонтери стільки здійснили поїздок у район АТО/ООС, що й збилися з рахунку. А втім, ніхто тих поїздок ретельно тоді й не рахував: скільки треба було — стільки й їздили. Поїздки були різнопланові й різноцільові, брала в них участь різна кількість волонтерів. Віталій Григорович з початку повномасштабної війни ретельно занотовував дату і район кожної поїздки. І перед тим, як вирушити на Донбас перед нинішньою Пасхою, повідомив, що ця поїздка — сімдесята. В цьому ювілейному відвідуванні фронтовиків узяли участь отамани козацтва Віталій Чепелуха та Василь Поліщук, активісти волонтерського руху Юрій Вовозітов із Маньківщини та Петро Сюч із Жашківщини. Як завжди, за кермо власної автівки сів фермер зі Ставищанського району Київщини Сергій Бурлака. Взяли ініціатори в поїздку й автора цих рядків.

Дяка всім, хто допоміг

Головним продуктом — великодніми пасочками — займався Віталій Чепелуха, який залучив до збору велику кількість черкаських підприємців і добровільних помічників. Певну кількість як великодньої випічки, так й інших смаколиків та продуктів, до місця збору доставили Василь Поліщук, Петро Сюч та Юрій Вовозітов. Жашківські автоперевізники батько й син Дергалюки, як завжди, надали пальне на дорогу. Юрію Вовозітову велику допомогу в формуванні продуктового вантажу надав директор ТОВ «Кишенці» Корнеліус Хузинха з Маньківщини.

Іменних передач не бракувало

Як і щоразу, волонтерська автівка повезла на фронт іменні пакунки та ящики для конкретних воїнів від їхніх рідних. Так, Юрій Вовозітов з Іваньок отримав доручення від дружини солдата Юрія Євтушка передати великодні смаколики. Василь Поліщук привіз із Жашкова великодні дарунки Антону Мацкевичу. Віталій Чепелуха подбав про іменний вантаж від рідних із Хуторів сержанту Юрію Сліпченку. Він же турбувався й доставкою на фронт заднього моста автівки на прохання солдата Василя Солтанюка. Були іменні пакунки й для інших

Олег Лук'яничук та Антон Мацкевич.

захисників — уродженців Черкас, сіл області. Все, що адресувалося бійцям рідними, волонтерська група доставила й передала.

Великодня паска — кожному

В кузові автівки були і яблука, і мандарини, і риба та сало, пірижки та вареники, мариновані й свіжі овочі, мінеральна вода й енергетичні та солодкі напої, м'ясні консерви та крашанки. Але найбільше було великодніх пасочок — різного розміру й рецептури. Їх зібралось стільки, що Віталій Чепелуха, зрештою, вів лік на десятки, а потім — на сотні. Слава Богу, цих символічних дарунків Великодня вистачило всім: жоден зем-

Віталій Чепелуха та Василь Солтанюк.

Петро Сюч (праворуч) із земляком Петром Лещенком.

ляк-фронтовик не залишився без смакоти, спеченої в рідному краї, і на обличчі кожного, коли він брав у руки кульок зі святковим великоднім хлібом, мимохідь з'являлась усмішка. Раділи Роман Яковенко з Черкас і згаданий Юрій Євтушок із Іваньок, Петро Лещенко з Хижні та Артур Романча з Черкас, Анатолій Педоренко з Млієва, Юрій Сліпченко з Хуторів, Антон Відомий із Черкас, Олег Лук'яничук із Дзензелівки та Юрій Базило з Жашкова.

А вчора, у вівторок, коли я готував цей матеріал до друку, мені зателефонував черкашанин Владислав Козлов, який воює на півдні України.

— Ми щиро вдячні Віталію Григоровичу Чепелусі, що він надіслав чималу великодню посилку на моє ім'я, — сказав Владислав Ігорович. — Великодніми пасочками й добрениками смакували всі бійці мого підрозділу.

Духмяні грона акації

Стало звичним, що коли наближаєшся до фронтової смуги, в повітрі відчувається дим згарищ і вибухових речовин. Та в п'ятницю Донеччина зустріла нас не лише далеким гуркотом вибухів і специфічним духом фронту, а й морем білого акаціевого цвіту. У нас, на Черкащині, акація ще й не збиралася гарно зазеленіти, а тут і кущі, й понівечені осколками та вибухами дерева буйно цвіли запахущим білим цвітом. Він милував зір і наповнював повітря своїм неповторним ароматом. І не хотілось вірити, що підійти до цього пишного квітучого дива — зась, бо біля нього можуть бути міни. Й треба швидше звідси їхати, бо он із-за тієї, вбраної в білий цвіт лісосмуги, може прилетіти снаряд чи міна, бо там — ворог... Бо війна триває.

Василь МАРЧЕНКО,
фото автора,
фронтowa Донеччина

Черкаській веслувальниці освідчився прямо на п'єдесталі

Подія відбулася 27 квітня 2024 року на чемпіонаті Європи у Сегеді (Угорщина). Про це повідомили у Федерації академічного веслування України. Паралімпійська двійка парна мікс Станіслава Самолюка та Дарії Котик виборола бронзові медалі. Після нагородження Станіслав Самолюк на п'єдесталі пошани зробив Дарії пропозицію одружитися. Спортсменка погодилася.

Збірна України з академічного паравеслування стала другою на чемпіонаті Європи, який з 21 по 28 квітня 2024 року проходив у м.Сегед, Угорщина.

Перевтілення

Хотів перетнути кордон, вдягнувшись як жінка

44-річного жителя Золотоноші, переодягненого в жінку, затримали вранці 6 травня прикордонники відділення «Хижа» Мукачівського загону поблизу кордону з Румунією. Про це повідомляють у Держприкордонслужбі України.

«Озброївшись» паспортом сестри, невибагливим «фешн луком», макіяжем та перукою чоловік приїхав на Закарпаття, щоб спробувати незаконно перетнути українсько-румунський кордон. Маневр із перевдяганням з легкістю викрив наряд, щойно спритник потрапив у

прикордоння. Щоправда, чоловік намагався не здаватися, стверджуючи, що він є громадянкою України і навіть надав для перевірки паспорт.

Стосовно затриманого складено протокол про адмінправопорушення, справу скерували до суду.

Усміхніться!

Універсам. 80% покупців — жінки. Вибираю фужери на подарунок і собі великий кухоль. По радіо крутять внутрішню рекламу: «... адже гарний посуд не тільки створює затишок, а й підвищує апетит...» Піднімаю очі: половина жінок, що могу побачити, ставить посуд на місце і йде... Реклама — клас!

Дівчина листується в інтернеті з подругою. Відень: «У мого тата — день народження. Зараз поїду за подарунком, а потім додому». Пізнього вечора: «У тата буде онук! Або внучка!!!» Подруга: «Це ти так за подарунком з'їздила?»

Пам'ятка для чоловіків: «Якщо ваша дівчина — ангел, то ви будете працювати, як в пеклі, щоб зробити для неї рай».

Ми живемо в дивний час, де хлопець може вразити дівчину, якщо просто напише повідомлення без помилок.

А знаєте, чому свекрухи не люблять своїх невісток? Думають, що в нас на думці п'янки, гулянки та чоловіки! Пам'ятають свою молодість!

Прочитано на одному форумі: «Мене так свекруха любила, що в подружки записала, приходила до мене поговорити про життя... І ось одного разу завела

пісню про те, як не пощастило її синові з дружиною... І тільки наступного дня до неї дійшло, якій подружці поскаржилася... Дзвонила, вибачалася, жалілася на свою старість і склероз...»

СМС від дівчини: «Вибач, не могу зараз відповісти на дзвінок, я за кермом».

Дружина — чоловіку, спостерігаючи, як він шукає свої речі в шафі:

— Ось що ти робитимеш, коли мене не буде, ти нічого знайти не можеш.

— А я просто ховати нічого не буду.

Дзвінок. Чоловік бере слухавку.

— Алло?... Так, мамо. Та знову посварилися! Та я пам'ятаю, ти казала мені, щоб я з нею не надумав одружитися. Ти мала рацію, як завжди! Звичайно, я шкодую, що тебе не послухався. Я пробував, нічого не виходить. Це теж пробував! Хочеш із нею поговорити? Одну хвилину. Цілую.

Потім кричить дружині: — Люба, підійди, будь ласка! Твоя мама телефонує!

Якщо жінка перепитує: «Що?» — Це не тому, що вона вас не почула. Вона просто дає вам шанс змінити те, що ви казали.

Ставлять п'єсу

ШВЕДСЬКОГО ДРАМАТУРГА

Головний режисер Черкаського драматичного театру Станіслав Садаклієв обрав для постановки нову п'єсу. «Фрекен Жюлі» — п'єса шведського драматурга Августа Стріндберга, написана ще в 1888 році.

В кожного з нас є внутрішні демони, але чи здатні ми протистояти їх силі? Чи має значення соціальний статус, коли пристрасть бере гору? Чи може релігія стати «перепусткою» для подальших гріхів?

Життя головних героїв — графині Жюлі, лакея Жана й кухарки Христини — змінилося після інциденту в ніч на Івана Купала. Всі троє знехтували мораллю ради власної користі...

Ця спокуса на одну дію (так визначив її режисер-постановник) пронизана почуттями, символами й містикой.

Побачити виставу на сцені черкаського театру можна буде 22 і 23 червня.

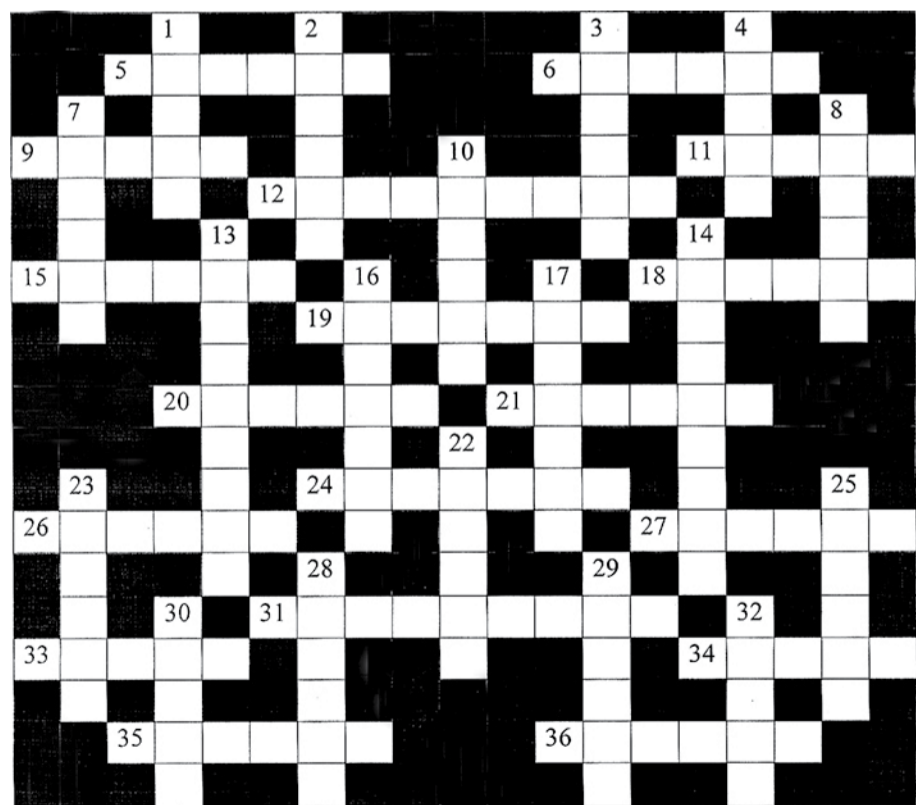

Малюк потребує допомоги

З раннього віку в трирічного черкашанина Володі Тарана виявили наслідки гіпоксично-ішемічного ураження центральної нервової системи у вигляді зовнішньої гідроцефалії, атрофії лобно-тім'яних ділянок, затримки психо-мовного розвитку, синдрому гіперактивності, ранньої дитячої нервовості, аутизм. Родина потребує допомоги на лікування важкохворої дитини, якій потрібне оперативне втручання за кордоном.

Допомогти можна, переказавши посильну допомогу на картковий рахунок матері:

Філія ЧЕРКАСЬКЕ ОУ АТ «ОЩАДБАНК», МФО 354507, КОД ОТРИМУВАЧА 3424106981, картковий рахунок № UA553545070000026202001225111 в гривнях України, отримувач — Таран Єлизавета Володимирівна. Номер картки мами в Ощадбанку 4790729955983341, дійсна до 03/29.

Кросворд «ГЕОГРАФІЧНИЙ»

По горизонталі: 5. Столиця Багамських островів. 6. Стародавня держава в Південно-Західній Азії. 9. Країна на півночі Африки. 11. Річка в Центральній Африці, притока Конго. 12. Один із материків. 15. Столиця Туреччини. 18. Країна на Апеннінському півострові. 19. Озеро в Угорщині. 20. Острів біля берегів Аляски. 21. Мілка частина водойми. 24. Європейська країна. 26. Об'єднання держав на основі договірних зобов'язань. 27. Місто в Перу. 31. Місто на півдні Великобританії. 33. Місто в Італії. 34. Місто й порт в Австралії. 35. Столиця Філіппін. 36. Місто в Австралії.

По вертикалі: 1. Місто в Житомирській області. 2. Країна в Південній Америці. 3. Одна з найдавніших європейських країн. 4. Гори на півночі Африки. 7. Місто в США, столиця штату Нью-Йорк. 8. Країна в Прибалтиці. 10. Столиця Вірменії. 13. Країна в Південній Америці. 14. Стародавній континент на місці сучасного Атлантичного океану. 16. Столиця Нікарагуа. 17. Країна в Південній Америці. 22. Столиця Ірландії. 23. Одне з морів Індонезії. 25. Столиця Коморських островів. 28. Країна на сході Африки. 29. Столиця Німеччини. 30. Одна з найбільших за площею країн в Африці. 32. Місто на півночі Бразилії.

Склав Володимир ШНИР, с.Дубова Уманського району

Відповіді на кросворд, вміщений у номері за 1 травня 2024 р.

По горизонталі: 7. Кенгуру. 9. Ондатра. 10. «Рапід». 11. Токай. 12. Танка. 13. Шпілка. 16. Айран. 18. Видра. 20. Емір. 21. Роба. 22. Амати. 24. Катер. 27. Пшениця. 32. Камея. 33. Чайка. 34. Екран. 35. Міцелій. 36. «Транзит».

По вертикалі: 1. Мезозой. 2. Згряга. 3. Шуруп. 4. Кодак. 5. Фасад. 6. Трактор. 8. Опал. 14. Енергія. 15. Хвіртка. 17. Рампа. 19. Дебют. 23. Малахіт. 25. Еліксир. 26. Верес. 28. Шлейф. 29. Норд. 30. Центр. 31. Кашне.

